สถานะการณ์โรคปากเท้าเปื่อยของโลกใน พ.ศ. ๒๕๐๖

อุดม จารุตามระ

สถานผลิตวัคซีนโรคปากเท้าเปื่อย, หนองสาหร่าย

บทนำ

เรื่องที่จะกล่าวถึงนี้ ข้าพเจ้าได้รวบรวมจากรายงานของผู้อำนวยการสำนักงานโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ, กรุงปารีส, ซึ่งเสนอต่อที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีครั้งที่ ๓๒ ของสำนักงานโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ เมื่อพฤษภาคม ๒๕๐๗ ข้าพเจ้าได้คัดทอนและนำมากล่าวแต่ตอนที่ว่าด้วยภาวะของโรคปากเท้าเปื่อย ในระยะพฤษภาคม ๒๕๐๖-๒๕๐๗ เท่านั้น

ข้าพเจ้าได้รับรายงานนี้เป็นอภินันทนาการโดยตรงจาก ดร. เร. เน. วิททอซ ผู้อำนวยการสำนักงานโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ กรุงปารีส จึงขอถือโอกาสขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย หวังว่าสาระจากรายงานนี้อาจยังประโยชน์แก่ท่านผู้สนใจบ้างไม่มากก็น้อย

ภาวะโรคในเขตต่าง ๆ ของโลก ตั้งแต่ มกราคม ๒๕๐๖ โรคปากเท้าเปื่อยได้เกิดขึ้นในยุโรป อาเซีย, อาฟริกา, และอเมริกาใต้ เช่นดังที่แล้ว ๆ มา

อเมริกาเหนือ, อเมริกากลาง, โอเซียนเนีย (หมายถึงออสเตรเลีย, นิวซีแลนด์) เกาะใหญ่บางเกาะและหมู่เกาะต่าง ๆ ในมหาสมุทรแอตแลนติค, อินเดีย, และแปซิฟิค, ยังคงปลอดโรคนี้อยู่

เราสามารถรับข้อมูลเกี่ยวแก่การเกิดโรคปากเท้าเปื่อย จากส่วนต่าง ๆ ของโลกสมบูรณ์ยิ่งขึ้นทุกปี

จากการส่งรายงานติดต่อถึงกันนี้, เราสามารถจะคิดตามสถิติต่าง ๆ ของการเกิดโรคปากเท้าเปื่อยของแต่ละประเทศ และของแต่ละภูมิภาคได้-จากสถิติของวารสารของสำนักงานโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมานี้ คือ พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๐๖

๑. ภูมิภาคยุโรปและชายฝั่งเมดิเตอรเรเนียน

๑.๑ ดินแดนใกล้ฝั่งสแกนดินาเวียนและฝั่งแอตแลนติค

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๖ และต้น ๒๕๐๗ ประเทศดังต่อไปนี้ปลอดจากโรคปากเท้าเปื่อย คือ ไอซแลนด์, นอรเวย์, ฟินแลนด์, สวีเดน, ไอร์แลนด์, สหราชอาณาจักร, อะซอเรส และมอรอคโค

ปอร์ตุเกศ (ปศุสัตว์: โค ๙๐๓,๗๖๒ แกะ ๕,๗๙๖,๖๗๕ แพะ ๗๐๗,๑๐๗ สุกร ๑,๕๑๘,๖๑๕) ไม่มีโรคนี้มาตั้งแต่กรกฎาคม ๒๕๐๕ ต่อมาพบว่ามีโรคเกิดขึ้นอีกเมื่อต้น ๒๕๐๗ แถบตอนเหนือของประเทศ โคตัวแรกที่ตรวจพบว่าเป็นโรคนั้น แผลกำลังจะหายอยู่แล้ว และต่อเนื่องกับการระบาดครั้งนี้

โรคก็ได้ผุดขึ้นอีกที่เขตกรุงลิสบอน แต่เป็นอย่างอ่อนและไม่มากมายนัก เมื่อต้นเดือนมีนาคม ๒๕๐๗ โรคซึ่งเกิดจากไทป์ A ได้เกิดขึ้นใหม่อีกแห่งหนึ่งใกล้ชายแดนด้านเหนือของประเทศ และมีโรคเกิดใหม่อีก ๓ แห่งใกล้กรุงลิสบอน มีสัตว์ป่วย ๓๒ ตัว

๑.๒ เขตยุโรปตะวันตก

ฝรั่งเศส (ปศุสัตว์: โค ๒๐.๔๕๗,๐๐๐; แกะ ๘,๙๖๒,๐๐๐; สุกร ๙,๐๗๕,๙๐๐) นับว่าการกำจัดโรคในระยะ ๒–๓ ปีนี้ได้ผลดียิ่ง คือปี ๒๕๐๕ มีโรคเกิดใหม่ ๓,๖๒๘ แห่ง ปี ๒๕๐๕ เหลือ ๑๙๘ แห่ง และปี ๒๕๐๖ ลดลงเหลือเพียง ๒๘ แห่ง การระบาดทั้งหมดนี้ถูกกำจัดลงได้อย่างรวดเร็วโดยการควบคุมอย่างกวดขันของตำรวจสุขาภิบาล และทำลายสัตว์ที่ติดโรค ในปี ๒๕๐๖ ทำลายโค ๕๓๒ ตัว, สุกร ๗๓๖ ตัว และแกะ ๙ ตัว

ไม่มีรายงานโรคเกิดในเดือนสิงหาคม, กันยายน และตุลาคม ๒๕๐๖ แต่ในสัปดาห์แรกของกุมภาพันธ์ ๒๕๐๗ ได้มีโรคเกิดขึ้นหลายแห่ง สาเหตุเกิดจากการลักลอบซื้อสุกรเป็นโรคนี้ในเขต บาส–ไพรีนีส์ โรคได้เกิดในเขตดอร์ดอยน์, กีรองเด, และมาร์น โรคเกิดใหม่เหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นไทป์ C และเป็นสเตรนของสุกร (Porcine Strain) หลังจากทำการควบคุมอย่างหนักหน่วง, และทำลายสัตว์ติดโรคคือ สุกร ๑๗๙๑ ตัว, โค ๒๑๕ ตัว และแกะ ๙๒ ตัวแล้ว โรคนี้ก็สงบลงอย่างรวดเร็ว

ลุกเซมเบิก (ปศุสัตว์: โค ๑๖๐,๐๓๑; แกะ ๓,๐๐๐; สุกร ๙๒,๙๓๖) ไม่มีโรคนี้ตั้งแต่ปี ๒๕๐๐ แต่เมื่อปลายขึ้นวาคม ๒๕๐๖ มีโรคไทป์ C เกิดแก่สุกร ๕ แห่ง การระบาดเกิดจากนำเนื้อสุกรสดเข้ามาจากต่างประเทศ (Import) ทางการได้เข้าควบคุมโรคโดยทันที ทำลายสุกรที่สงสัยว่าติดโรคและฉีดวัคซีนแก่โคในบริเวณใกล้เคียงเขตเกิดโรค ทำให้โรคสงบลงโดยรวดเร็วภายใน ๑ เดือน

เบลเยี่ยม (ปศุสัตว์: โค ๒,๖๘๗,๑๔๗; แกะ ๕๘,๘๖๒; แพะ ๓,๓๗๒ สุกร ๑,๘๕๘,๘๒๗) ระหว่างปี ๒๕๐๖ มีโรคปากเท้าเปื่อยเกิดขึ้นเพียง ๖๘ แห่ง และก็ถูกกำจัดลงอย่างรวดเร็ว ทำลายสุกรเพื่อการนี้ประมาณ ๒๐๐ ตัว, กวดขันและป้องกันการนำผลิตภัณฑ์สุกรซึ่งมีไวรัสไทป์ C เข้าประเทศ การที่ฉีดวัคซีนแก่โคเป็นประจำในรอบปีเป็นประโยชน์ช่วยในการป้องกันโรคได้เป็นอย่างมาก.

เนเทอร์แลนด์ (ปศุสัตว์: โค ๓,๖๒๓,๐๐๐; สุกร ๒,๘๖๐,๐๐๐; แกะ ๕๓๘,๐๐๐ แพะ ๑๓๑,๐๐๐) โรคไทป์ C เกิดแก่สุกรเป็นส่วนใหญ่ โคได้รับการฉีดวัคซีนเป็นประจำจึงรอดพ้นจากการเป็นโรคไปได้ โรคเกิดสูงสุดในเดือนเมษายน, มีถึง ๗๓๔ แห่ง และลดลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งสงบในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๖ แต่ต่อมาเดือนธันวาคม ๒๕๐๖ และมกราคม ๒๕๐๗ ได้มีโรคไทป์ C เกิดขึ้นใหม่อีกและเป็นแก่สุกรเช่นเดียวกัน แต่ก็ถูกกำจัดลงได้อย่างรวดเร็วด้วยการทำลายสัตว์ป่วย

เยอรมันตะวันตก (ปศุสัตว์: โค ๑๓,๐๑๓,๖๙๖; สุกร ๑๖,๖๔๓,๐๒๙; แกะ ๘๙๘,๔๖๐ แพะ ๑๘๙,๑๐๑)

โรคเกิดมากในระยะครึ่งแรกของปีเหมือนกับเมื่อปี ๒๕๐๔, ๒๕๐๕ ครึ่งปีหลังโรคเบาบางลง ปี ๒๕๐๖ นี้โรคลดน้อยลงคือมี ๗๗๑๕ แห่ง เมื่อเทียบกับปี ๒๕๐๕ ซึ่งมี ๑๑,๓๖๗ แห่ง โรคส่วนใหญ่เป็นไทป์ C และเป็นแก่สุกรถึง ๙๐–๙๕ % โคที่ไม่ได้ฉีดวัคซีนเป็นโรคไทป์ A และ O ปี ๒๕๐๗, มกราคม มีโรคเกิด ๕๐๔ แห่ง กุมภาพันธ์ ๕๕๑ แห่ง

เดนมารค (ปศุสัตว์: โค ๓,๓๔๓,๔๐๐; สุกร ๗,๓๔๔,๑๐๐; แกะ ๖๑,๓๐๐) ในรอบปี ๒๕๐๖ ได้มีโรคไทป์ C เกิดแก่สุกรเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนกันยายน และต่อมาก็ระบาดกว้างขวางออกไปในท้องที่อื่น ๆ จนถึงเดือนธันวาคม มีโรคเป็นแก่โคบ้างเป็นจำนวนน้อย ทางการได้ทำการควบคุมโรครวมทั้งการทำลายสุกรป่วย โรคจึงสงบลงได้

สวิทเซอรแลนด์ (ปศุสัตว์: โค ๑,๗๑๖,๐๐๐; แกะ ๒๒๗,๔๑๑; แพะ ๘๙,๒๖๑; สุกร ๑,๔๓๓) ในรอบปี ๒๕๐๖ มีโรคเพียง ๑๔๔ แห่ง มีนาคม ๒๕๐๗ มีโรคไทป์ A เกิดแก่สุกร ๕ แห่ง สาเหตุเกิดจากขุนสัตว์ด้วยเศษเนื้อ ซึ่งนำเข้ามาจากต่างประเทศ (Scraps of Imported Meat)

อิตาลี (ปศุสัตว์: โค ๘,๑๕๒,๐๐๐; สุกร ๔,๖๘๔,๐๐๐; แพะแกะ ๘,๑๒๔,๗๓๐) โรคได้ลดลงเป็นลำดับจากปี ๒๕๐๔ มี ๑๘,๒๗๔ แห่ง ๒๕๐๕ มี ๕,๒๘๓ แห่ง และ ๒๕๐๖

มี ๕,๑๘๑ แห่ง โรคส่วนใหญ่เกิดในระยะครึ่งแรกของปี Variant ของไทป์ O ได้เกิดแก่สุกรแถบหุบเขาลุ่มแม่น้ำโป ระหว่างฤดูใบไม้ผลิ รายงานโรคในระยะหลังมีดังนี้ ธันวาคม ๒๕๐๖ มี ๗๕๖ แห่ง ปี ๒๕๐๗ มกราคม มี ๕๒๗ แห่ง กุมภาพันธ์ มี ๕๐๖ แห่ง

ออสเตรีย (ปศุสัตว์: โค ๒,๓๑๐,๖๖๗; สุกร ๒,๙๒๔,๕๔๒; แกะ ๑๔๔,๗๖๔; แพะ ๑๒๐,๑๔๗) ระหว่าง มกราคม–เมษายน ๒๕๐๖ มีโรคเกิดเพียง ๕ แห่ง ต่อจากนั้นโรคสงบหมด

๑.๓ เขตยุโรปตะวันออก

โปแลนด์ (ปศุสัตว์: โค ๙,๕๘๙,๕๐๐; แกะ ๓,๒๕๑,๐๐๐; สุกร ๑๓,๖๑๖,๐๐๐) ในปี ๒๕๐๖ โรคได้เบาบางลงมาก มีโรคเดือนละ ๓-๕ แห่ง ปลายปี ๒๕๐๖ มีโรคไทป์ C เกิดแก่สุกรและก็ระบาดต่อไปจน มีนาคม ๐๗ ได้ทำการควบคุมโรครวมทั้งทำลายสุกรป่วยและทำลายเชื้อของทรากสุกรในคอกที่มีโรคด้วย

เยอรมันตะวันออก โรคส่วนใหญ่เป็นไทป์ C และเป็นในระยะครึ่งแรกของปี. ปี ๒๕๐๖ โรคได้เบาบางลงคือมี ๓๔๒ แห่ง เมื่อเทียบกับปี ๒๕๐๕ ซึ่งมีถึง ๑,๙๘๘ แห่ง

เชโกสโลวาเกีย (ปศุสัตว์: โค ๔,๓๓๐,๐๐๐; สุกร ๕,๔๐๐,๐๐๐; แกะ ๙๒๐,๐๐๐ แพะ ๗๙๐,๐๐) ระยะต้นปี ๒๕๐๖ มีโรคไทป์ C และไทป์ O เกิดขึ้น ทางการได้เข้าควบคุมโรคอย่างแข็งขัน โรคสงบตลอดระยะครึ่งหลังของปี ๒๕๐๖ มีนาคม ๒๕๐๗ โรคไทป์ A ได้เป็นแก่โค ๑ ราย และก็กำจัดลงได้ในทันทีทันใด ไม่ลุกลามขยายออกไป

ฮังการี (ปศุสัตว์ โค ๑,๙๘๗,๐๐๐ สุกร ๖,๔๐๘,๐๐๐ แกะ ๒,๘๕๐,๐๐๐) ในปี ๒๕๐๖ ไม่มีโรคมากนัก, ราว ๖ แห่ง เป็นโรคไทป์ O เป็นแก่สุกรและโค ทำการกำจัดโรคโดยวิธีควบคุมและทำลายสัตว์ป่วย

รูมาเนีย ไม่มีรายงานโรคแก่ปี ๒๕๐๓

โซเวียตรัสเซีย (ด้านยุโรป) (ปศุสัตว์: โค ๘๐ ล้าน แพะ แกะ ๑๔๒ ล้าน สุกร ๖๓ ล้าน) ในรอบปี ๒๕๐๖ จำนวนโรค F ในรัฐต่าง ๆ มีดังนี้ รัสเซียเหนือ และตะวันตกเฉียงเหนือ ๕ แห่ง รัสเซียกลาง ๓๔, เอสโทเนีย ๑, เลทโทเนีย ๑, ลิธัวเนีย ๓๑, ไบโลรัสเซีย ๔, ยูเครน ๑๓๗, มอลดาเวีย ๓๒, วอลกา-อูแรล ๑๙๔, คอเคซัสเหนือ ๑๘, ยอร์เยีย ๔๕, อาเมเนีย ๘๓, อะเซอรไบยัน ๑๐๘ สถาบันสัตวแพทย์วิจัยแห่งรัสเซียได้ทำการตรวจจำแนกชนิดของเชื้อที่ส่งมาจากทั่วประเทศ ๑๗๐๐ ราย ผลการตรวจเป็นไทป์ "O"

เดีย ๘๐๐ ราย, ไทป์ "A" ๖๐๐ ราย และไทป์ " C" เพียง ๖๐ ราย ได้ตรวจพบ Variant ของไทป์ A และ O ด้วย แต่ไม่พบไทป์ S.A.T. และ As 1.

Dr. Boiko อธิบดีสัตวแพทย์แห่งรัสเซียได้เขียนบทความใน Veterinariya กล่าวว่า ส่วนใหญ่ของไทป์ของไวรัสที่ตรวจพบในรัสเซียในระยะ ๒–๓ ปี ที่ผ่านมานี้ เป็น A กับ Variant ของ A (A 5 และ A_1) และ O กับ Variants ของ O (O_{1-2-3})

๑.๔ อาณาเขตฝั่งตะวันตกของทะเลเมดิเตอรเรเนี่ยน

สเปญ (ปศุสัตว์: โค ๓,๖๕๐,๐๐๐ แกะ ๒๒,๖๒๒,๐๐๐ แพะ ๓,๓๐๐,๐๐๐ สุกร ๖,๐๓๒,๐๐๐) สเปญไม่มีโรคนี้มาแต่เมษายน ๒๕๐๕ มีโรคไทป์ O เป็นแก่โคเพียงรายเดียว เมื่อมีนาคม ๒๕๐๖ และก็กำจัดสงบลงได้อย่างรวดเร็ว เมื่อกุมภาพันธ์ ๒๕๐๗ มีโรคไทป์ A_5 เป็นแก่สุกรและโค ได้ทำลายสัตว์ป่วยและฉีดวัคซีนล้อมแก่โครอบจุดเกิดโรคมีโรคเกิดทั้งหมด ๑๒ แห่ง โคป่วย ๑๗๗ ตัว

แอลยีเรีย มีโรคเกิดเพียงรายเดียว เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖

ทูนีเซีย (ปศุสัตว์: โค ๕๓๐,๓๕๘; แกะ ๒,๖๘๑,๕๕๒; แพะ ๓๘๗,๕๖๙; สุกร ๑,๔๒๓) มีโรคนี้เกิดขึ้น ๒–๓ แห่ง เมื่อมีนาคม และเมษายน ๒๕๐๖

๑.๕ อาณาเขตยุโรปตะวันตกเฉียงใต้ (แถบบอลข่าน) และฝั่งตะวันออกของทะเลเมดิเตอรเรเนี่ยน

ยูโกสลาเวีย (ปศุสัตว์: โค ๕,๒๘๕,๐๐๐; แพะแกะ ๑๓,๔๖๐,๐๐๐; สุกร ๖,๒๐๘,๐๐๐) พบโรคนี้ครั้งแรกในโค เมื่อเดือน พฤษภาคม เป็นไทป์ O และได้เข้าทำการควบคุมโรคอย่างรวดเร็ว รวมทั้งทำลายสัตว์ที่คบหาสมาคมกับผู้ที่ติดโรคทั้งหมด พร้อมกับฉีดวัคซีนแก่สัตว์รอบจุดเกิดโรคด้วย โรคได้สงบลงเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๐๖ (๒ เดือน)

แอลบาเนีย ไม่มีรายงานโรคนี้ตั้งแต่เมษายน ๒๕๐๕

บุลกาเรีย (ปศุสัตว์: โค ๑,๔๙๔,๑๗๑; กระบือ ๑๔๖,๖๒๒; แกะ ๑๐,๓๐๗,๕๕๕; แพะ ๓๕๒,๘๓๖ สุกร ๒,๐๙๖,๘๒๗) ไม่มีรายงานของโรคนี้เลยแต่ กรกฎาคม ๒๕๐๓ ทั้ง ๆ ที่ชายเขตแดนด้านใต้อยู่ติดต่อกับเขตเกิดโรคไทป์ O และ S.A.T. 1

กรีซ (ปศุสัตว์: โค ๑,๑๖๐,๐๐๐; กระบือ ๖๓,๕๐๐; แกะ ๙,๗๒๐,๐๐๐; แพะ ๔,๘๐๐,๐๐๐ สุกร ๖๒๓,๐๐๐) มีโรคเกิดตลอดปี ๒๕๐๖ และระยะต้นปี ๒๕๐๗

แต่ก็ได้ทำการควบคุมโรคอย่างได้ผลในบางโอกาส ทั้งที่ดูราวกับว่าโรคนี้ได้ระบาดอยู่ไม่ใช่น้อย เพราะว่าได้วางแผนการฉีดวัคซีนป้องกันโรคในชนบทภาคตะวันออกของเขตกันชน (Buffer Zone) โรคไทป์ SAT 1 จึงไม่ได้ระบาดเข้าประเทศกรีซ ในระยะปี ๒๕๐๖ อย่างไรก็ดีโรคไทป์ O ยังระบาดแก่โคในตอนเหนือของประเทศคือเขตสโตนิกา, และเอฟวรอส ในปี ๒๐๐๖ มีโรคเกิดทั้งหมด ๔๔๓ แห่ง ปี ๒๕๐๗ มกราคม และกุมภาพันธ์ มีโรคเกิด ๓๓ แห่ง

เตอรกี (ปศุสัตว์: โค ๑๒,๖๖๒,๐๐๐ ; กระบือ ๑,๑๕๔,๙๐๐ ; แกะ ๓๑,๖๑๔,๐๐๐ แพะ ๑๖,๔๗๐,๐๐๐) ปี ๒๕๐๖ มีโรคเกิด ๒๐๓๐ แห่ง ๒๕๐๖ มี ๓๔๐๘ แห่ง การที่มีรายงานจำนวนโรคเพิ่มขึ้นนี้ไม่ได้หมายความว่ามีโรคเพิ่มขึ้น แท้ที่จริงแล้วแสดงว่ามีการควบคุมโรคทั่วถึงไปในจังหวัดต่าง ๆ ดีขึ้นกว่าแต่ก่อน

ขณะที่การระบาดของไวรัสไทป์ SAT 1 ลดน้อยลงกว่าปี ๒๕๐๕, ไวรัสไทป์ "O" ก็มีมากขึ้นในปีนี้ ในระยะหลังของปี ๒๕๐๖, โรค F ในเขตอนาโตเลีย และแม้แต่ในเตอรกีชเทรซ ใกล้เขตแดนกรีซและบุลกาเรียก็เป็นไทป์ O แทบทั้งหมด

เกียรติอันควรยกย่องควรมอบให้แก่อธิบดีการสัตวแพทย์ของเตอรกี ที่ได้กระทำทุกวิถีทางให้การตรวจจำแนกเชื้อของโรคเกิดใหม่เป็นไปได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง รายงานทุกครั้งเดือนที่องค์การ ฯ ได้รับจากแองการา และริบถ่ายทอดจัดส่งต่อออกไปนั้นยังผลให้วงการสัตวแพทย์ของประเทศเพื่อนบ้าน ของเตอรกีสามารถคิดตามสถานการณ์ของโรคในประเทศนี้ซึ่งเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ระหว่าง ๒ ทวีป ได้เป็นอย่างดี (ประเทศในยุโรปกลัวการระบาดของโรคไทป์ SAT 1 ซึ่งระบาดเข้ามาถึงเตอรกี จะแผ่เข้าไปในทวีปยุโรป) ในปี ๒๕๐๖ โรคได้ระบาดขึ้นสูงในฤดูร้อน และลดลงในฤดูใบไม้ผลิและฤดูหนาว ปี ๒๕๐๗, มกราคม มีโรค ๔๕ แห่ง, กุมภาพันธ์ ๑๔, และมีนาคม ๒๑,

ไซปรัส (ปศุสัตว์: โค ๒๙,๐๐๐ ; แกะ ๕๒๑,๐๐๐ ; แพะ ๒๕๘,๐๐๐ ; สุกร ๔๐,๐๐๐ ตลอดปี ๒๕๐๖ มีโรคไทป์ O เกิดขึ้นไทป์เดียว ๑๒ แห่ง

อิสเรล (ปศุสัตว์: โค ๒๒๓,๐๐๐ ; แพะและแกะ ๓๐๐,๐๐๐ ; สุกร ๘,๔๐๐) ระยะครึ่งปีแรกมีโรคไทป์ O เกิดขึ้นในภาคเหนือและภาคกลางของประเทศ มีโรคไทป์ As 1. เกิดขึ้นบ้างบางแห่ง แม้ในต้นปี ๒๕๐๗ โรคทั้งไทป์ O และ As 1. ก็ยังมีอยู่ประปราย

เลบานอน มีโรคเกิดขึ้นไม่กี่ราย และส่วนมากเป็นไทป์ O

ซีเรีย ในปี ๒๕๐๕ มีโรคไทป์ SAT 1 ระบาดมากมายหลายแห่ง ปี ๒๕๐๖ โรคลดน้อยลง จำนวนสูงสุดอยู่ในเดือนกรกฎาคม มี ๑๔๓ แห่ง และก็ลดจำนวนลงอย่างรวดเร็วในฤดูใบไม้ร่วง ส่วนใหญ่เป็นไทป์ O

จอร์แดน (ปศุสัตว์: โค ๖๔,๐๐๐; แกะ ๗๔๑,๐๐๐; แพะ ๕๖๔,๐๐๐; สุกร ๙๐๐ ตัว) ในปี ๒๕๐๖ มีโรคเกิดขึ้นไม่มากนัก เป็นไทป์ SAT 1 และไทป์ O

อียิปต์ (ปศุสัตว์: โค ๑,๕๘๗,๕๙๕; กระบือ ๑,๕๒๒,๗๕๐; แกะ ๑,๕๗๘,๐๙๒; แพะ ๘๓๓,๑๑๙ สุกร ๑๗,๓๘๙) ไม่มีรายงานโรคนี้ตั้งแต่กรกฎาคม ๒๕๐๕

๒. อาณาเขตทวีปอาเซีย แบ่งออกเป็น ๕ เขต

๒.๑ เขตตะวันออกใกล้

เอเดน พบโรคนี้บางราย เป็นแก่โคในโรงฆ่าสัตว์ ไม่ทราบไทป์เพราะไม่ได้ส่งไปจำแนกชนิด ตลอดปีมีรายงานโรค ๑๐ แห่ง

คูเวท มีโรคเป็นบางฤดูกาล จากผลการตรวจของเพอรไบรท์เป็นไทป์ "O" ทั้งหมด

อิรัค ปศุสัตว์: โค ๑,๕๑๐,๐๐๐; กระบือ ๒๘๐,๐๐๐; แกะ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐; แพะ ๒,๕๐๐,๐๐๐) หลังจากที่โรคไทป์ SAT 1 ได้ผ่านไปแล้วเมื่อปี ๒๕๐๕ เริ่มแต่พฤษภาคม ๒๕๐๖ มีโรคไทป์ A เกิดขึ้นและก็ยังคงเป็นอยู่ตลอดไปจนสิ้นปี ๒๕๐๖

อิหร่าน (ปศุสัตว์: โค ๖,๐๗๒,๗๓๗; กระบือ ๒๕๐,๙๒๒ แกะ ๓๐,๗๒๐,๐๖๓ แพะ ๑๕,๘๘๗,๒๔๔ สุกร ๕๘,๑๗๕) เมื่อครึ่งปีหลังของ พ.ศ. ๒๕๐๕ มีโรคไทป์ SAT 1 ระบาดอยู่ในปี ๒๕๐๖ มีโรคไทป์ SAT 1 ไทป์ O, และ A เกิดขึ้น

อาฟฆานิสตาน มีโรคเกิดเป็นประจำตามฤดูกาล โรคจะเกิดในปลายฤดูใบไม้ผลิต่อต้นฤดูร้อน เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายสัตว์ของพวกสัญจร (Nomad) โรคที่พบเป็นไทป์ As 1.

๒.๒ เขตอาเซียเหนือและอาเซียกลาง

ในรัสเซียอาเซีย โรคนี้เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวแต่ก็ไม่รุนแรง ในระหว่างปี ๒๕๐๖ ตามรัฐต่าง ๆ มีโรคเกิดขึ้นดังนี้ ไซบีเรียตะวันตก-ตะวันออก ๑๕๑ แห่ง, คาซัคสถาน ๒๓๐ แห่ง, อูซเบกิสตาน ๑๓๘ แห่ง, เคอรกิซิสตาน ๔๘ แห่ง, ทัดจิกิสถาน ๖๒ แห่ง, และเตอร์กเมนิสตาน ๒๐ แห่ง

๒.๓ เขตอาเซียใต้

ปากิสตาน (ปศุสัตว์ในปากิสตานตะวันตก : โค ๙,๐๘๐,๐๐๐ ; กระบือ ๕,๗๗๗,๐๐๐ ; แกะ ๒,๓๙๒,๐๐๐ แพะ ๕,๔๗๕,๐๐๐ ; สุกร ๓๐,๐๐๐ ; ปากิสตานตะวันออก : โค ๑๘,๕๓๓,๐๐๐ ; กระบือ ๕๗๗,๐๐๐ ; แกะ ๒๖๒,๐๐๐ ; แพะ ๔,๑๙๘,๐๐๐ ; สุกร ๑๐๕,๐๐๐) ทั้งปากิสตานตะวันตกและตะวันออกมีโรคเกิดขึ้นไม่มากนักตลอดปี ๒๕๐๒ จำนวนโรคเกิดใหม่ที่มากที่สุดเกิดในปากิสตานตะวันตกในเดือน เมษายน คือ ๒๓๓ แห่ง จากจำนวนเชื้อที่ส่งไปตรวจจำแนกไทป์ที่ประเทศอังกฤษ ๑๔๔ ตัวอย่าง ผลปรากฏว่าเป็นไทป์ O ๔๐ ตัวอย่าง ไทป์ A ๖ ตัวอย่าง ไทป์ O ๔ ตัวอย่าง และไทป์ As 1. ๓๗ ตัวอย่าง

อินเดีย (ปศุสัตว์ : โค ๑๗๕,๖๗๑,๘๔๑ ; กระบือ ๕๑,๑๓๗,๒๗๙ ; แกะ ๕๐,๒๖๒,๘๑๘ ; แพะ ๖๐,๘๑๓,๒๕๐) ในระยะปี ๒๕๐๒ มีโรคเกิดทั้งหมด ๓๙๘๐ แห่ง จำนวนโรคสูงสุด คือ มีนาคม ๕๔๙ แห่ง, เมษายน ๕๑๙ แห่ง ในจำนวนเชื้อที่ส่งไปตรวจจำแนกชนิดที่ประเทศอังกฤษ ๔๔ ตัวอย่าง ผลปรากฏว่าเป็นไทป์ O ๕ ตัวอย่าง, ไทป์ O ๑ ตัวอย่าง และไทป์ As 1. ๗ ตัวอย่าง

ลังกา (ปศุสัตว์ : โค ๑,๕๕๒,๓๗๒ ; กระบือ ๗๑๒,๙๑๐ ; แกะ ๕๒,๐๗๒ ; แพะ ๔๙๑,๐๐๓ ; สุกร ๗๒,๓๒๙) ได้ส่งเชื้อไปตรวจที่ประเทศอังกฤษ ๕๗ ตัวอย่าง ผลการตรวจเป็นไทป์ O ๓๙ ตัวอย่าง

พม่า (ปศุสัตว์ : โค ๕,๓๐๒,๙๓๐ ; กระบือ ๑,๐๑๖,๓๓๔ ; สุกร ๖๔๑,๙๐๙ ; แกะ ๗๗,๙๒๗ ; แพะ ๔๓๕,๔๒๑) มีโรคเกิดเป็นประจำ แต่ไม่สู้รุนแรงนัก

๒.๔ เขตอาเซียตะวันออกเฉียงใต้

ประเทศไทย (ปศุสัตว์ : โค ๕,๑๑๕,๐๐๐ ; กระบือ ๖,๔๒๒,๐๐๐ ; สุกร ๔,๐๕๐,๐๐๐) สถานการณ์ของโรคคงที่, มีโรคทั้งหมด ๑๕๗ แห่ง โรคมีมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ภาคใต้ไม่มีโรค.

สถานผลิตวัคซีนโรคปากและเท้าเปื่อย หนองสาหร่าย กรมปศุสัตว์ ได้ทำการตรวจจำแนกเชื้อมากขึ้นผลมีดังนี้

ไทป์ As 1. – ไตรมาสที่ ๑ ตรวจพบ ๑๗ ตัวอย่าง ไตรมาสที่ ๒ พบ ๑๒ ตัวอย่าง
ไตรมาสที่ ๓ พบ ๑๖ ตัวอย่าง

ไทป์ O – ไตรมาศที่ ๑ พบ ๔ ตัวอย่าง ไตรมาศที่ ๒ พบ ๕ ตัวอย่าง ไตรมาศที่ ๓ พบ ๔ ตัวอย่าง

ไทป์ A – ไตรมาศที่ ๑ พบ ๒ ตัวอย่าง ไตรมาศที่ ๒ พบ ๑ ตัวอย่าง ไตรมาศที่ ๓ พบ ๑ ตัวอย่าง

ไทป์ของไวรัสที่พบในจังหวัดต่าง ๆ มีดังนี้

As 1. นครราชสีมา, ลำปาง, ราชบุรี, ชัยภูมิ, ลำพูน, สระบุรี, สมุทรสงคราม, ลพบุรี, กาญจนบุรี, นครปฐม, เพชรบุรี, บุรีรัมย์ และขอนแก่น

ไทป์ O นครราชสีมา, กาญจนบุรี, อุดรธานี, ราชบุรี, ชัยภูมิ, สมุทรสาคร, และกาฬสินธุ์

ไทป์ A นครราชสีมา, ปราจีนบุรี และบุรีรัมย์

จะเห็นได้ว่าไวรัสไทป์ As 1. ได้เพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวางใน พ.ศ. ๒๕๐๖ คือพบใน ๑๕ จังหวัด ขณะเมื่อพบไทป์ O ใน ๗ จังหวัดและไทป์ A ใน ๓ จังหวัดเท่านั้น อนึ่งตอนต้นปี ๒๕๐๗ ไวรัสไทป์ O ได้ระบาดมากขึ้น, คือตรวจพบใน ๑๓ จังหวัด ขณะเมื่อพบไทป์ As 1. ใน ๓ จังหวัดเท่านั้น (นครราชสีมา, สระบุรี และลพบุรี) และพบไทป์ A ใน ๒ จังหวัดเท่านั้น (เพชรบุรี และขอนแก่น)

กัมพูชา (ปศุสัตว์: โค ๑,๐๒๓,๓๙๓ กระบือ ๕๒๘,๒๔๑ สุกร ๕๕๙,๘๒๔) ในปี ๒๕๐๕ มีรายงานโรค ๑๙ แห่ง ปี ๒๕๐๖ ไม่มีรายงานเลย

ลาว (ปศุสัตว์ โค ๒๓๖,๐๐๐ กระบือ ๕๐๘,๐๐๐ สุกร ๖๔๕,๐๐๐) ไม่มีรายงานโรคในปี ๒๕๐๖

เวียตนามใต้ (ปศุสัตว์ โค ๘๕๗,๐๐๐ กระบือ ๕๖๑,๐๐๐ สุกร ๒,๘๑๒,๐๐๐) มีรายงานโรคเพียงแห่งเดียวเท่านั้น

อินโดนีเซีย (ปศุสัตว์ โค ๕,๐๘๑,๐๐๐ กระบือ ๒,๘๖๗,๐๐๐ แกะ ๒,๖๓๕,๐๐๐ แพะ ๖,๒๔๗,๐๐๐ สุกร ๑,๔๘๒,๐๐๐) จำนวนโรคเกิดสูงสุดในเดือนกันยายน ๒๕๐๖ มี ๑๘๒ แห่ง โรคนี้ยังคงมีอยู่เป็นประจำในเกาะชวา

๒.๕ เขตตะวันออกไกล

เกาหลีใต้, ญี่ปุ่น, ซาราวัค, หมู่เกาะริวคิว, ฟิลิปปินส์, นิวกินี และมาเลย์เซีย ปราศจากโรคนี้ มีรายงานโรค ๖ แห่ง ในเขตตะวันออกไกลของโซเวียตรัสเซีย

ฮ่องกง ซื้อปศุสัตว์ เข้ามาเป็นจำนวนมากจากผืนแผ่นดินใหญ่จีน และจากประเทศภาคอาเซียตวันออกเฉียงใต้เพื่อฆ่าเป็นอาหาร ในปี ๒๕๐๕ มีโรคนี้ ๖๔ แห่ง ปี ๒๕๐๖ มีเพียง ๒๗ แห่ง ไวรัสที่ส่งไปตรวจจำแนกชนิดปรากฏว่าเป็นไทป์ O

๓. ทวีปอัฟริกา

ประเทศที่ไม่มีรายงานโรคปากเท้าเปื่อยได้แก่ มอร์ตาเนีย, ซีนีแกล, มาลี, ไฮโวลตา, กินี, เซียราลีโอน, ไอวอรี่โคสต์, โทโก, ดาโฮเมย์, ไนเกอร์, และ กานา

ไนจีเรียเหนือ มีรายงานโรค ๔๔ แห่ง และเป็นไทป์ O

คาเมอรูน ได้ตรวจพบโรคเป็นครั้งคราว

ชาด รายงานว่ามีโรค ๓ แห่งและเป็น SAT 1

ซูดาน มีโรคไทป์ O และไทป์ SAT 1 มีโรคอยู่เป็นประจำในท้องที่บางแห่ง ประเทศนี้มีโค ๙ ล้านกว่าตัว มีแพะแกะรวมกัน ๑๕ ล้านกว่าตัว

เอธิโอเปีย มีโรคเกิดไม่กี่ราย ส่วนใหญ่เป็นไทป์ O

โซมาเลีย มีโรคปากเท้าเปื่อยเกิดขึ้น แต่ไม่สามารถทราบสภาวะของโรคได้

คีเนีย มีรายงานโรคเกิด ๘๖ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นไทป์ O นอกจากนั้นเป็นไทป์ A และ C

อูแกนดา รายงานโรคเกิด ๘๓ แห่ง เป็นไทป์ O และไทป์ A

ทันกันยิกา รายงานโรคเกิด ๕๑ แห่ง มีไทป์ A,C และ SAT 2

เกาะแซนซิบา มีรายงานโรคไทป์ O เกิดขึ้น

คองโก รายงานโรคเกิด ๓๐ แห่ง

นอกจากนี้โรคปากเท้าเปื่อยยังมีระบาดอยู่ในประเทศ คิวู, บูรุนดี, และ รวันดา ไม่มีรายงานโรคจากประเทศ โรดีเซียเหนือ, โรดีเซียใต้หรือไนยาซาแลนด์ ; **โมแซมบิค** มีโรคนี้ในปี ๒๕๐๖ ต่อต้นปี ๒๕๐๗ แต่ไม่กี่ราย **บีคัวนาแลนด์** มีโรคไทป์ SAT 3 เกิด ๒–๓ ราย

บาซูโตแลนด์ ไม่มีรายงานโรค เช่นเดียวกับสหภาพอาฟริกาใต้

แองโกลา มีโรคไทป์ A เกิดขึ้นไม่มากนัก

อัฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ มีโรคนี้เกิดไม่กี่ราย

มาดากัสการ์ และ มอริเซียส ไม่มีโรคดังปีก่อน ๆ

อเมริกาใต้

๔. โคลัมเบีย (ปศุสัตว์ โค ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ แกะ ๑,๕๐๐,๐๐๐ แพะ ๕๐๐,๐๐๐ สุกร ๒,๒๕๐,๐๐๐) จำนวนโรคเกิดสูงสุดในเดือนพฤษภาคม และสิงหาคม โรคส่วนใหญ่เป็นไทป์ A นอกจากนั้นก็มีไทป์ O

เวเนซูเอลา (ปศุสัตว์: โค ๗,๑๖๒,๐๐๐ แกะ ๑๗๖,๐๐๐ แพะ ๙๒๑,๐๐๐ สุกร ๒,๓๖๒,๐๐๐) มีโรคเกิดในภาคตะวันตกของประเทศเป็นไทป์ O และ A

เอกัวดอร์ มีโรคเกิดบริเวณชายฝั่งเป็นไทป์ A,O

เปรู (ปศุสัตว์: โค ๓,๘๒๓,๗๐๐ แกะ ๑๗,๙๓๗,๓๐๐ แพะ ๓,๘๓๑,๒๐๐ สุกร ๑,๕๕๐,๐๐๐) มีโรคเป็นประจำ ส่วนใหญ่เป็นไทป์ O รองลงมาก็มีไทป์ A และ C

บราซิล (ปศุสัตว์: โค ๗๓,๙๖๒,๐๐๐ สุกร ๕๗,๙๕๕,๐๐๐ แกะ ๑๘,๑๖๒,๐๐๐ แพะ ๑๑,๙๕๐,๐๐๐) มีโรคเกิด ๑๓๐ แห่ง โรคส่วนใหญ่เป็นไทป์ O รองลงมาก็ไทป์ A และ C The Pan American Foot-And-Mouth Disease Centre ซึ่งเป็นศูนย์ทดลองค้นคว้าและผลิตวัคซีนโรคปากเท้าเปื่อยของอเมริกาใต้ ตั้งอยู่ที่เมืองหลวงของประเทศนี้

โบลิเวีย มีโรคเกิดอยู่เป็นประจำ

ปารากวัย มีโรคเกิดเป็นประจำแต่ไม่ร้ายแรง ตรวจพบเป็นโรคไทป์ O

ชิลี มีโรคเกิดอยู่ทั่วไป ยกเว้นบางจังหวัดระหว่างเส้นขนานที่ ๔๙-๕๖ ที่ปลอดจากโรคนี้

อุรุกวัย (ปศุสัตว์ โค ๘,๖๘๐,๐๐๐ แกะ ๒๑,๒๘๓,๐๐๐ สุกร ๒๕๙,๐๐๐) ในปี ๒๕๐๖ มีรายงานโรค ๑,๐๘๖ แห่ง จำนวนสูงสุดในเดือนเมษายน ๒๕๗ แห่ง โรคส่วนใหญ่เป็นไทป์ O รองลงมาเป็นไทป์ A & C

อาเยนตินา (ปศุสัตว์: โค ๔๔ ล้านตัว แกะ ๔๗ ล้านตัว แพะ ๕ ล้านตัว และสุกร ๔ ล้านตัว) มีโรคเกิดทั้งปี ๔๗๑๑ แห่ง โรคไทป์ O ระบาดกว้างขวางที่สุด รองลงมาได้แก่ไทป์ A และ C ตามลำดับ

(ยังมีต่อ)